

рівновага» передбачає наявність розумного співвідношення (обґрунтованої пропорційності) між метою, що передбачається для досягнення, та засобами, які використовуються. Необхідний баланс не буде дотриманий, якщо особа несе «індивідуальний і надмірний тягар».

Одним із елементів дотримання принципу «пропорційності» при втручанні в право особи на мирне володіння майном є надання їй справедливої та обґрунтованої компенсації.

На нашу думку, держава Україна повинна прагнути до встановлення системи, що гарантуватиме правову захищеність усіх заінтересованих сторін, зокрема заставодержателів та непідсанкційних власників активів, при застосуванні п. 1 статті 5-1 Закону України «Про санкції». Станом на сьогодні означених гарантій немає.

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

2. Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів : Закон України від 3 березня 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2116-20#Text>.

3. Про санкції : Закон України від 14.08.2014. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>.

4. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

5. Справа «East/West Alliance Limited» проти України» (Заява № 19336/04). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_994#Text.

6. Справа «Шокін проти України» (Заяви № 23759/03 та № 37943/06). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_858#Text.

УДК 342.951+351.74

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/452-454

Олена БЛОХІНА

ад'юнкту кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНО -ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІІ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Наразі дуже важливим питанням сьогодення є державна і національна безпека нашої країни. Це обумовлено насамперед вторгненням на територію України держави-агресора (рф), у зв'язку з чим на всій території України введено правовий режим воєнного стану. Такий стан речей і інші похідні деструктивні чинники негативно впливають на рівень, якість та ефективність забезпечення публічної безпеки та порядку. При цьому воєнний стан можна вважати тимчасовим вимушеним чинником обмеження конституційних прав та свобод громадян. Для досягнення скоординованої діяльності всіх силових структур та відомств, спрямованої на захист прав і свобод людини і громадянина, забезпечення публічної безпеки та порядку, треба мати повністю сформовану законодавчу базу щодо діяльності цих важливих складових елементів національної безпеки та оборони країни.

Згідно із Законом України «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Діяльність уповноважених підрозділів Національної поліції в забезпеченні публічної безпеки і порядку в умовах військової агресії можна розглядати як одну із головних складових забезпечення державної безпеки в цілому.

Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидії злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [2].

Також варто зазначити, що у разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь в обороні України, у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремих місцевостях [2].

Для того щоб органи Національної поліції могли ефективно забезпечувати публічний порядок та безпеку в умовах воєнного стану, необхідно, аби така діяльність була належним чином організована. Для цього з урахуванням оперативної обстановки, соціальних, політичних та економічних умов, що склалися, необхідно вжити заходів щодо розстановки особового складу поліцейських, забезпечення їх необхідними матеріально-технічними ресурсами, відпрацювати алгоритм дій поліцейських у надзвичайних ситуаціях, які можуть трапитися (захоплення будівель органів влади, особливо важливих об'єктів, заручників тощо). У зв'язку з цим потребує уваги здійснення ретельного планування дій поліцейських у відповідних ситуаціях [3]. Крім того, уповноважені підрозділи Національної поліції перед виконанням завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану повинні мати інформацію про виникнення можливих загроз, для того щоб забезпечити свою безпеку та безпеку громадян в цілому.

Також надзвичайна складність забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах воєнного стану вимагає високої професійної підготовки працівників поліції, оскільки вони часто змушені приймати рішення про обмеження конституційних прав і свобод в екстремальних умовах, а законність їхніх дій в подальшому, буде оцінюватися без сприйняття реальної обстановки, яка була в той момент. Таким чином, дуже важливо на законодавчому рівні урегулювати усі можливі проблемні питання, для того щоб дії працівників поліції були щонайперше законними та юридично грамотними, а кожна людина завдяки цьому відчувала себе у безпеці і знала, що її правам і свободам нічого не загрожує. Для цього законодавець доповнив ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію» частиною четвертою, яка передбачає, що під час дії воєнного стану поліція діє згідно з призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Розділ 5 Закону України «Про Національну поліцію» також зазнав деяких змін, які стосуються періоду воєнного стану. По-перше, поліція отримала можливість здійснювати перевірку документів та фіксувати дані, що містяться в документах, якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених (п. 1 ч. 1 ст. 32). По-друге, поліція має право зупиняти транспортні засоби, якщо наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених. По-третє, за новою редакцією ст. 40, поліція зможе використовувати у своїй діяльності такі технічні засоби, як безпілотні літальні апарати, та спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню; спеціалізоване програмне забезпечення для здійснення аналітичної обробки фото- й відеоінформації, у тому числі для встановлення осіб і номерних знаків транспортних засобів [4].

Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що адміністративно-правове регулювання діяльності Національної поліції потребує належного удосконалення для забезпечення виконання завдань поліції і реалізації повноважень поліції, у тому числі при забезпеченні публічної безпеки та порядку. З огляду на розпочатий акт безпосередньої збройної військової агресії російської федерації проти України та введення правового режиму воєнного стану законодавство України, що регулює окреслене питання, потребує

додаткових змін, що в подальшому дозволить належними чином успішно виконувати поставлені перед поліцією завдання щодо забезпечення публічної безпеки і порядку, що, у свою чергу, є дуже важливим аспектом національної безпеки України в реаліях сьогодення.

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

3. Мінка Т. П. Забезпечення режиму воєнного стану органами Національної поліції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 9–13.

4. Національна поліція в умовах воєнного стану: зміни в законодавстві. *Право в умовах війни*. URL : <https://law-in-war.org/nacjonalna-policiya-v-umovah-voynenogo-stanu-zminy-v-zakonodavstvi/>.

УДК 351.74+343.85

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/454-455

Володимир БОГОНІС

аспірант кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРЕВЕНТИВНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДОП (ПОГ)

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Відповідно до цього визначення, а також згідно зі ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» завданнями поліції є:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
- 2) охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- 3) протидія злочинності;
- 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Для виконання цих завдань поліцейські наділені певними повноваженнями. Одним із основних повноважень, окрім тих, що пов'язані з виявленням, припиненням правопорушень та притягненням до відповідальності винних, є попередження та недопущення протиправної поведінки та правопорушень. Отже, згідно зі ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція, відповідно до покладених на неї завдань, здійснює: превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; вжиття заходів для запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі і його припинення [1].

Ключову роль у профілактичній діяльності Національної поліції відіграють, очевидно, підрозділи превентивної діяльності. Основними силами таких підрозділів є дільничні офіцери поліції (поліцейські офіцери громади), отже, саме вони виконують найбільший обсяг повноважень щодо профілактичної роботи. Згідно з наказом МВС України № 650 від 28.07.2017 найпершим обов'язком та основним напрямом діяльності ДОП та ПОГ є здійснення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання вчиненню кримінальних та іншого роду правопорушень. Окрім цього, у зазначеному наказі вказано, що завданнями ДОП та ПОГ є: вжиття заходів для взяття на превентивний (профілактичний) облік осіб, щодо яких здійснюється превентивна (профілактична) діяльність та внесення відповідної інформації до ЄІС МВС; співпраця з групами реагування патрульної поліції (далі – ГРПП) щодо застосування превентивних (профілактичних) заходів стосовно осіб, які схильні до вчинення правопорушень та/або перебувають на превентивних (профілактичних) обліках поліції [2].

Отже, що саме являє собою профілактичний облік? Згідно із визначенням, наданим у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», профілактичний облік – це здійснення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України